



Enheten för farliga ämnen  
Rolf Weinander  
010-240 5361  
rolf.weinander@msb.se

## Handladdning av ammunition

Med handladdning menas tillverkning av ammunition till handeldvapen med utrustning som kräver minst ett manuellt handgrepp för att tillverka en patron.

### 1. När måste man ha tillstånd?

#### 1.1 Handladdning för eget bruk

Du som har licens för skjutvapen till jakt- eller sportskytte får, utan annat tillstånd, tillverka ammunition *för eget bruk* till de vapen och kalibrar du har tillstånd att inneha. Dessutom får du hantera upp till 5 kg röksvagt krut och tändhattar i riskgrupp 1.3 eller 1.4 till handladdning utan ytterligare tillstånd.

Om du vill ha mer än 5 kg krut måste du även skaffa tillstånd till *förvaring* av explosiva varor.

All hantering av *svartkrut* i riskgrupp 1.1 är tillståndspliktig, oavsett mängd, även för den som har vapenlicens för svartkrutsvapen. Svartkrut i riskgrupp 1.1 får inte förvaras i bostad.

Tillstånd till förvaring av explosiva varor (svartkrut eller mer än 5 kg röksvagt krut) söker du hos kommunen där förvaringen ska äga rum.

#### 1.2 Handladdning för överlåtelse – tillståndspliktigt

Om du vill överlåta, d v s ge bort eller sälja ammunition som du själv laddat till någon annan, eller om du under vissa omständigheter vill anordna kurser i handladdning, måste du ha *tillstånd för tillverkning av explosiva varor*. I de flesta fall behövs även *tillstånd att tillverka krigsmateriel* (se 1.2.1 nedan).

Den som anordnar en instruktionsutbildning och då själv laddar ammunition för sitt eget bruk från medtaget eget material behöver inte tillstånd så länge ingen överlåtelse förekommer. Detsamma gäller om samtliga deltagare som själva praktiskt utför handladdning är vapeninnehavare som medför eget material och enbart laddar för eget bruk. Flera personer kan utan tillstånd använda samma verktyg för handladdning så länge ingen överlåtelse av ammunition förekommer.

Handladdningskurser där deltagarna inte har egna vapenlicenser, t ex kurser för jägarexamen eller viltvårdsutbildningar vid gymnasieskolor är däremot tillståndspliktiga.

Tillverkningstillstånd för explosiva varor söker du hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), enheten för farliga ämnen (telefon 0771 – 240 240). Det finns ingen särskild blankett utan de uppgifter som ska finnas med i ansökan framgår nedan.

När du beviljats tillverkningstillstånd från MSB, gäller det även för förvaring av och handel med den ammunition du tillverkar. Tillståndet ger dig också rätt att inhandla, överföra och förvara krut och tändhattar som du behöver för din tillverkning. Något separat tillstånd till förvaring och handel behöver då inte sökas hos kommunen. Däremot måste du söka tillstånd hos kommunen om du även skulle vilja köpa in färdigtillverkad ammunition, krut och tändhattar för att sälja vidare till andra.

Om du även vill ha förvaring på annan plats än på eller i anslutning till själva tillverkningsstället måste du söka ett separat tillstånd för detta hos den kommun där förrådet finns.

### ***1.2.1 Tillstånd för tillverkning av krigsmateriel***

Enligt lag räknas de flesta typer av skjutvapen och ammunition, även för civilt bruk, som krigsmateriel. Därför måste den som vill handladda för överlåtelse i de flesta fall även ha tillstånd för tillverkning av krigsmateriel. Handladdning för eget bruk till egna vapen man har licens för är undantaget. Slätborrade vapen räknas inte som krigsmateriel och krigsmaterieltillstånd behövs därför inte för tillverkning av ammunition till sådana, t ex hagelammunition.

För upplysningar och ansökningar om tillstånd för tillverkning av krigsmateriel kontakta Inspektionen för strategiska produkter (ISP) [www.isp.se](http://www.isp.se) (telefon 08-406 31 00).

Du behöver alltså i de flesta fall tillstånd från två myndigheter för att få tillverka ammunition till försäljning. MSB får enligt lag endast bevilja tillstånd att tillverka ammunition åt den som har giltigt tillstånd att tillverka krigsmateriel.

### **1.3 Behövs överföringstillstånd?**

Överföringstillstånd behövs inte för ammunition.

Ett tillstånd att tillverka explosiva varor omfattar även överföring av explosiva råvaror till tillverkningsplatsen. Därför behöver du inget separat överföringstillstånd vid inköp av krut och tändhattar till handladdning.

## 2. Förvaring i bostad

I bostad får förvaras högst:

- 20 kg ammunition till handeldvapen (mätt som nettovikt explosivämne) i riskgrupp 1.4<sup>1</sup> och
- 5 kg röksvagt krut och tändhattar i riskgrupp 1.3 eller 1.4.

Behövs större mängder eller om man har svartkrut måste det förvaras på annat ställe än i själva bostadshuset.

## 3. Hantering av svartkrut

Svartkrut i riskgrupp 1.1 får inte förvaras i bostad och all hantering är tillståndspliktig, oavsett mängd. Kravet gäller även dem som har vapenlicens för svartkrutsvapen och dem som använder historiska vapen som är licensfria enligt vapenlagen. Enhetspatroner som är laddade med svartkrut får förvaras på samma sätt som patroner laddade med röksvagt krut. Svartkrutssubstitut, exempelvis Pyrodex®, Triple Seven® eller liknande som är klassificerat i riskgrupp 1.3 eller 1.4 får förvaras i bostad (upp till 5 kg) under förutsättning att övriga krav uppfylls.

## 4. Föreståndare

Enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor ska en föreståndare utses för hanteringen av explosiva varor. Föreståndaren ska godkännas av tillståndsmyndigheten i samband med tillståndsprövningen. MSB godkänner föreståndare för de tillstånd som utfärdas av myndigheten och kommunen godkänner föreståndare till de tillstånd som utfärdas av dem. Föreståndaren ska vara lämplig för uppgiften samt ha dokumenterade goda kunskaper om och god erfarenhet av verksamheten och de explosiva varor som hanteras samt kunskap om de regler som gäller för hanteringen.

Föreståndaren ansvarar för att hanteringen av explosiva varor bedrivs enligt gällande regler samt eventuella villkor i tillståndet och ska finnas tillgänglig under tid som tillverkning pågår. Tillståndshavaren och föreståndaren kan vara samma person men behöver inte vara det.

## 5. Åldersgräns

För att få delta i tillverkning av explosiva varor måste man ha fyllt 18 år. Föreståndaren kan i vissa fall medge att en person som fyller minst 16 år under kalenderåret får delta i tillverkning i utbildningssyfte om det sker under sakkunnig ledning. (Se föreskriften SÄIFS 1998:4, avsnitt 7.2). Enligt vapenlagen kan en person som är under 18 år i vissa fall beviljas licens för skjutvapen. I sådana fall gäller att man även får tillverka ammunition för eget bruk till de vapen man har tillstånd för enligt ovan.

---

<sup>1</sup> Gäller ammunition som inte ingår i vapentillstånd, d v s till andra vapen än det egna.

## 6. Laddlokalen och förrådet

Nedanstående punkter är viktiga att tänka på och ta hänsyn till vid anpassning av lokalen där du ska arbeta med laddning samt förrådet för de explosiva varorna. Det som rör förvaring av ammunition, krut och tändhattar är hämtat ur MSB:s föreskrift om förvaring av explosiva varor (MSBFS 2010:5).

- Utrymme där handladdning utförs samt där explosiva varor förvaras ska vara utfört i lägst brandskyddsteknisk klass EI 30 eller placerat i utrymme som uppfyller lägst EI 30. En vanlig innervägg med 70 mm träreglar och 13 mm gipsskivor på båda sidor uppfyller vanligen detta krav. Utrymmet måste kunna stängas och även dörren ska uppfylla EI 30. Dörrar brukar ha märkplåtar som anger brandteknisk klass (äldre dörrar kan även vara märkta B 30). Om lokalen har fönster måste även dessa vara brandklassade. Ett alternativ till fönsterbyte är att tätä fönstren med t ex gipsskivor.
- De elektriska installationerna i laddningslokalen ska vara utförda enligt Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter (ELSÄK-FS 2008:1).
- Laddningslokalen eller förrådet får inte innehålla eldstäder, värme pannor eller brandfarliga varor.
- Krut, tändhattar och färdigladdad ammunition ska förvaras inlåst i utrymme med tillträdesskydd som lägst motsvarar säkerhetsskåp enligt svensk standard SS 3492, utgåva 4. Förrådet ska vara förankrat så att det inte lätt kan flyttas om det väger mindre än 150 kg. Ett vapenskåp som är godkänt för förvaring av vapen uppfyller dessa krav.
- Krut och tändhattar ska förvaras i originalförpackningar eller motsvarande och åtskilda på olika hyllplan.
- Brandsläckningsutrustning ska finnas. Ett exempel på lämplig brandsläckare är pulversläckare typ ABC med minst 6 kg pulver (klass 43A, 233B C). Alternativt kan vatten- eller skumsläckare med minst 6 l vatten finnas på lämplig plats.
- Laddningslokal och förråd ska ha skyltar som upplyser om explosionsfara samt att det råder förbud mot rökning och öppen eld. Skyltarna ska vara placerade vid ingången till utrymmet. De ska placeras så att de är lätta att se. Den lokala räddningstjänsten kan, i samråd med sökanden, medge att skyltarna inte behöver vara synliga utåt för att undvika att locka inbrottstjuvar. Räddningstjänsten måste då ha fått veta att explosiva varor finns i byggnaden. Skyltarna ska i detta fall placeras innanför dörren så att de är synliga inne i lokalen.



Explosiva varor



Rökning och öppen  
eld förbjuden

## 7. Dokumentation

- Patronernas kvalitet ska dokumenteras och dokumentationen ska på begäran kunna uppvisas för köpare eller tillsynsmyndighet (gäller enbart den som handladdar för överlåtelse). I dokumentationen ska framgå laddvikt, patronlängd och utgångshastighet ( $v_0$ ). Laddvikt och patronlängd får inte över- eller understiga de värden som anges i gällande laddmanualer.  
Kravet på kvalitetsdokumentation kan förstås även uppfyllas genom stämpel/intyg från erkänt provningsorgan, till exempel CIP.

## 8. Märkning

- Som tillverkare är du skyldig att förse förpackningar med ammunition som släpps ut på marknaden med märkning som upplyser om explosionsfaran.  
Nedanstående bilder är två exempel på märkning som är lämplig för att uppfylla detta krav.

1.



VARNING

Explosivt. Fara för brand eller  
splitter och kaststycken.

2.



Explosivt

Märkningen bör även innehålla uppgifter om vad förpackningen innehåller inklusive den totala mängden krut och kontaktuppgifter till dig som tillverkare.

Ett annat lämpligt sätt att utforma märkningen kan vara att använda en förpackning från någon av de större ammunitionstillverkarna som mall.

Sedan 2011 tillämpar Sverige FN:s vapenprotokoll genom att ett nytt kapitel 2a har införts i vapenlagen. Detta innebär för dig som ammunitionstillverkare att varje förpackning som saluförs även ska vara märkt med ammunitionstyp, kaliber, varupartiets identifikationsnummer (ett nummer som du själv hittar på för varje laddningsserie) och tillverkarens namn.

## 9. Vad ansökan om tillverkningstillstånd ska innehålla

Ansökan om tillstånd för tillverkning ska skickas till MSB på följande adress:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap  
Enheten för farliga ämnen  
651 81 Karlstad

Det går även bra att använda e-post. Adressen är: [registrator@msb.se](mailto:registrator@msb.se)

Följande upplysningar ska anges i eller bifogas till ansökan:

1. Personuppgifter: Ditt namn, personnummer, adressuppgifter samt telefonnummer där man nås dagtid. Om sökanden är en juridisk person, d v s bolag, skola eller annan organisation, ska organisationsnummer och kontaktperson anges.
2. Förvaltarfrihetsbevis (erhålls från överförmyndaren i den kommun där du är folkbokförd) alternativt kopia av giltig vapenlicens eller annat dokument som visar att du inte har förvaltare.
3. Bevis om konkursfrihet och frihet från näringsförbud (erhålls från Bolagsverket, tel. 0771-670670, [www.bolagsverket.se](http://www.bolagsverket.se) ).
4. Uppgift om föreståndare (se avsnitt 4 ovan). Om det finns fler föreståndare än du själv ska de andras personnummer, bostadsadress och telefonnummer anges.
5. Fastighetsbeteckning och adress där du tänker bedriva verksamheten. Det ska framgå av uppgifterna i vilken kommun platsen är belägen
6. Ritningar/situationsplaner som visar dels laddlokalens och förrådets placering i byggnaden, dels byggnadens placering (fastighetsgränser ska vara markerade) i förhållande till omgivande bebyggelse, vägar etc. Handritningar accepteras om de innehåller all nödvändig information samt är tydliga och skalenliga så att avstånden tydligt kan utläsas.
7. Beskrivning av laddlokal och förråd (förvaringsskåp). Bifoga bilder på laddlokalen samt förrådet. Arbetsplatsen, förrådet och alla fyra väggarna ska synas. Det ska framgå av bilder och/eller beskrivning hur kravet på brandskydd har uppfyllts (se avsnitt 6 ovan) för både laddlokal och förråd. Om du har förvaringen i ett säkerhetsskåp i laddlokalen är förrådet skyddat mot brand av laddlokalens brandavskiljning.
8. Uppgifter om vilka ammunitionstyper och kalibrar du avser tillverka.
9. Uppgifter om de största mängder krut (anges i kg) och färdig ammunition (anges som nettovikt explosivämne) som du önskar förvara.

10. Dokument som visar att du som sökande och föreståndare har tillräckliga kunskaper i handläggning och hantering av explosiva varor. Om flera personer ska vara föreståndare behövs motsvarande även för dem. Kan vara intyg från utbildningar och/eller yttrande från sakkunnig, exempelvis instruktör eller ordförande i skytteförening.
11. Kopia av tillstånd att tillverka krigsmateriel från Inspektionen för strategiska produkter (ISP).
12. Om du söker tillstånd för kursverksamhet där handläggning ska utföras, en beskrivning av vilka säkerhetsregler som gäller under kursen.
13. Underskrift. Om sökanden inte är en enskild person ska ansökan undertecknas av firmatecknare, rektor eller annan person med motsvarande befattning i organisationen.

Efter granskning av ansökan kan MSB begära ytterligare upplysningar utöver de som angetts ovan. MSB kan också komma att inhämta utdrag ur belastnings- och misstankeregistren från Rikspolisstyrelsen samt yttrande från den lokala polismyndigheten och räddningstjänsten.

## 10. Avgifter

Ansökan till MSB om tillstånd för tillverkning av explosiva varor är avgiftsfri.

## 11. Övrig dokumentation

*Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor*

<http://www.notisum.se/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/20101011.htm>

*Förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor*

<http://www.notisum.se/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/20101075.htm>

*Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2010:5) om förvaring av explosiva varor*

[http://www.msb.se/RS/2010/MSBFS\\_2010-5.pdf](http://www.msb.se/RS/2010/MSBFS_2010-5.pdf)

*Sprängämnesinspektionens föreskrifter och allmänna råd (SÄIFS 1998:4) om tillverkning av explosiva varor*

[http://www.msb.se/RS/1996-2000/SÄIFS\\_1998-4.pdf](http://www.msb.se/RS/1996-2000/SÄIFS_1998-4.pdf)

*Vapenlagen (1996:67)*

[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Vapenlag-199667_sfs-1996-67/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Vapenlag-199667\\_sfs-1996-67/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Vapenlag-199667_sfs-1996-67/)